

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 33. Nicolaus Durandus Provincialium primus in Guairaniam penetrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Occidentalis Indiæ generalis, concedere solet & potest. Atque ut hæc omnia vim ex juris ordine haberent, Joannes-Baptista Ferrufinus Collegii Rector, Provincialis potestate instructus, concessa coram testibus accepit. Præterea Prætor ex publico arario campanas, instrumenta Sacrorum, & alia Sociorum levamenta magno ære coëmpta Rocho tradidit. Et quia cognorat præter duo oppida ad Urvaicam fundata, alia statim fundari posse, si copia Sociorum suppeteret, ab Rectoris Collegii impetravit Michaëlem Ampuerum, nostræ Societatis Sacerdotem, cum Gonsalvio mitti, litterasque ad Regem Catholicum cum egregia Societatis commendatione exaravit, postulans sumptibus Regiis triginta JESU Socios ad Urvaicensis Provinciæ culturam transmitti: quæ litteræ Madritum delatæ magnum pondus habere ad subsidiarios Socios impetrandos, quos Gaspar Sobrinus Procurator biennio post in Paraquariam invexit. Didacus Vega, dives Lusitanus, ad sacras vestes & Altarium velamenta in novis oppidis conficienda multa gratis obtulit, spondendique ad conciliandos Ethnicorum animos, ferramenta se ex Europa procuraturum: quod magno novarum Ecclesiarum emolumento abundè præstitit. Decem diebus tantis rebus perfectis, Rochus Gonsalvius, Socio auctus, eò unde venerat per eadem pericula renavigavit: exploratisque iterum Urvaicæ littoribus, reperit per centum ab portu Boni-aëris leucas spem exiguam fundandorum oppidorum esse, quod accolarum ex his populis essent, qui pro libitu totâ vitâ vagantes sementem facere, & pedem uno in loco figere, recusarent. Post id spatium, Japeivientes animavit ad oppidum condendum. Viginti ab eo loco leucis Jaguaraitiensis ad id præstandum pellexit. Quod quando & quomodo factum sit, brevè narrabimus. His peractis, resumpto itinere, tandem incolumis ad Conceptionis oppidum, læta faustæ negotiationis narratione Socios exhilaraturus, pervenit.

*Didaci Vega
liberalitas.*

*Japeivientes
& Jaguaraitiensis
Religionis consi-
derantur.*

CAPUT
XXXII.
Nicolaus
Durandus
Provincia-
liū primus
in Guaira-
niam pene-
trat.

HOC Urvaicensis Provinciæ statu, Nicolaus Durandus, abdicatâ Chileni regni curâ, de inspicienda per se Guairania, quam nullus hæctenus Provincialis lustraverat, seriò acitavit. Duo esse poterant è Tucumania in Guairaniam itinera: unum à multis jam retrò annis usurpatum, quo nempe adverso flumine Argenteo Paraquarioque, & deinde terrestri viâ ibatur; sed illud erat valde circumflexum, & præne quingentarum leucarum, obsidebaturque à Paiaquis, Barbarorum crudelissimis, ac multiplici viatorum trucidatione infamibus. Alterum iter esse poterat longè brevius, continuatâ scilicet navigatione per Paranam: quod iter ante fundata ab Sociis oppida, ob metum Ethnicorum, & præcipitium ingens totum Paranam circa Guairaniæ fines interfecans, nondum tentatum fuerat. Sed jam plebisque rebellibus ad oppida reductis, Provincialis per hoc iter pergere se posse speravit. Antonius itaque Ruifius, cognitâ Provincialis voluntate, novi itineris exploratores unum post alium mittit, quorum ultimus in Tucumaniam penetrans Provinciam docuit, exiguo periculo Guairaniam, non interruptâ per Paranam navigatione, adiri posse. Igitur Provincialis è Cordubensi urbe illac se dat in viam. Superatis sexaginta leucis Sanctæ Fidei Collegium inspexit, unde solvens fluviali itinere, centum & quinquaginta leucis feliciter confectis, Itapuanum oppidum, & quindecim aliis emensis, Corporis Christi reductionem tenuit. Trigesimo inde lapide ad recentissimam **MARIÆ** Majoris coloniam, bis mille capitibus constantem, pervenit. Ibi eum convenit Rochus Gonsalvius, ex quo cum cognovisset quid cum fluminis Argentei Prætoris & in exploratione Urvaicæ egisset, immenso gaudio cumulatus est. Continuatâ navigatione in Acaraensi oppido reperit Antonium Ruifium, Guairaniæ missioni præfectum, cum centum Neophytis gratulandi & deducendi ergò obviam totidem leucis progressum: in cujus comitatu versus Guairaniæ præcipitium, quadraginta circiter leucis distans, iter arripuit: præcipitio appropinquans defluentis aquæ vim experiri cœpit, navigiolo, quo vehebatur, magna ex parte confraçto, & altero, quo Martinus Marinus & Mendiola Sacerdotes nostri in Guairaniæ subsidium euntes portabantur, vectotibus incolumibus, ad rapem alliso. Igitur terrestre iter omnes arripiunt. Antonius Ruifius in præruptis præcipitii locis pontes straverat, viamque per sylvarum invia aperuerat: sæpè tamen

*Parana op-
pida inspicit.*

*Præcipitium
Guairaniæ
descriptio.*

extemporali

extemporalis labore ligna incompositè de rupe in rupem ordinabantur, supra quæ gradientes summum vitæ periculum, si caduco pede in profundissimos torrentium hiatus laberentur, adibant. Narrabat Provincialis post transitum, perspecto clariùs periculo, ut qualecunque temeritatis crimen, Sacramentali Confessione audaciam suam expiasset. Præcipitium hoc multarum fabularum, quibus non immoror, argumentum fuit. Certum est multos vi aquarum delabentium in scopulos actos vitam amisisse: nec scio utrùm in eo genere in orbe terrarum mirabilius quid existat. Profectò nihil est in America, quod sui vel timorem, vel famam majorem exciter. Nam paulò supra præcipitiũ Parana fluvius duas leucas latus, ita se paulatim stringit, ut jactu lapidis utrumque litus committi posse videatur: ubi se sic strinxit, vehementissimo impetu ex altissima crepidine duodecim leucarum descensu se præcipiat, declivi alveo horribiles rupium figuras complectens, à quibus aqua passim reverberata in eximiam altitudinem resiliunt. Multis in locis ob immenorum saxorum occursum alveus interpolatur. At ubi dispensata aqua rursum coeunt, stupendos vortices efficiunt. Alibi etiam desilientes undæ, in ipsas rupes impetu facto, per occultos meatus aspectui se subducunt, diuque abdita, penetratis rupibus, inferiori parte rursus erumpentes, tanquã ex ingentibus scaturiginibus magno fragore profiliunt. Denique tanta est aquarum illo alvei decursu se præcipitantium violentia, ut toto illo duodecim leucarum declivi spatio, continens spuma ferruginei coloris cernatur, quæ Solis radiis repercussa intuentium aciem suo fulgore perstringit. Aquarum delabentium & ad saxa collidentium murmur, quatuor facillè leucarum intervallo percipitur. Juxta præcipitii radices aqua in æquiore solo videtur velle conquiescere, & quasi æquore facto stagni potius quam præcipitis fluminis speciem præbere. Sed maligna malacia est, nam singulis pænè horis, occultis causis, derepentè ex imo ingens murmur exoritur, aquis ad multorum cubitorum altitudinem resilientibus, perpetuoque docentibus non fidendum fucatae paci, ingentes subinde motus cum multorum pernicie excitanti. Pisces illic enormis magnitudinis cernuntur: Antonius Ruifus bovi æqualem vidisse se medio corpore flumini innatantem asserit. Ab hujusmodi pisce Indum fuisse devoratum, ac postea integrum in litus ejectum, pro re comperta narrat. Sex omninò dies incredibili membrorum defatigatione in montis ascensu posuere; nam quamvis via, si rectè duceret, duodecim tantum leucarum sit, tamen ob varios flexus pænè duplicanda est. Præterea incedendum per litus saxi asperum & præruptum, lacubus, torrentibus, nemoribus, & ardentibus arenis interpolatum. Nec alia Orbis plaga ardore Solis magis æstualet, nisi per intervalla occurrentes sylvæ umbram præberent: quamquam inter lylvas ipsa arborum densitas, eventilari aërem non sinens, viatorum corpora immensum fatigant. Ubi pernoctandum erat, Indi tuguriolum extruebant, arborum frondibus ordinatim compositis, tecti ac parietum vicem obeuntibus, quæ radicibus, funium loco, inter se nexa, pluviae arcenda sufficiebant.

SUPERATO præcipitio, Petrus Spinosa Socius sexaginta & amplius leucis navigiola ex interiori Guairaniã advehens, Provinciali tempore occurrit, & ascensu fatigatum cum Sociis, lautè ex regionis fructibus exstructa supra littorale gramen mensa, recreavit; adeò ut hic occursum in summitate præcipitii speciem quamdam referret eorum, qui ad arduum virtutum apicem magno nisu conscendentes, dulces exanthlari laboris fructus percipiunt. Duabus à præcipitio leucis urbis Regalis primores, honoris ergò, Provinciali obviam processere, ideo ejus adventum majori plausu celebrantes, quòd hæctenus nullus Episcopus, nullus Prætor, nec Provincialis in Guairaniã aliquando venisset. Ab iis in templum, & mox in adornatam domum deductus, inter alia propensæ voluntatis indicia, postulavere, ut Societatis Collegium ibi constitueretur. Sed, quòd exiguo essent numero, negato Collegio, spondit Provincialis designaturum se Socios, qui frequenter urbem excoerent, & curaturum se, ut Indi nostræ curæ subjecti, ex Regis Catholici præscripto, designatis temporibus accuratè ad bimestria servitia mitterentur: extra ea tempora non permitturum gentem miseriam & indefensam injustis oneribus vexari.

Maligna malacia.

CAPUT
XXXIII.
Nicolaus
Durandus
Guairaniã
lustrat.

*Urbi Regali
Societatis do-
mum petit.*

*Non impe-
trat.*